

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **A. S.,** zastoupeného JUDr. Jaromírem Bláhou, advokátem se sídlem Prvního pluku 206/7, Praha 8, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje,** se sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Mgr. H. V.,** proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2011, čj. KUJCK 1451/2011/OLVV, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 3. 2011, čj. 10 A 14/2011 - 33,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

1. Rozhodnutím ze dne 27. 1. 2011, čj. KUJCK 1451/2011/OLVV, žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Hluboká nad Vltavou ze dne 15. 12. 2010, čj. 5191/010/OPVV/Bá-ZrTP 22/010, kterým městský úřad rozhodl k návrhu osoby zúčastněné na řízení podle § 12 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“), o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce na adrese B. 981, H.

II.

2. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Českých Budějovicích, který ji rozsudkem ze dne 23. 3. 2011, čj. 10 A 14/2011 - 33, zamítl.

3. Údaj o místu trvalého pobytu je podle krajského soudu především evidenčním údajem. Sám o sobě nezakládá žádná soukromá práva a slouží zejména pro identifikaci účastníka v řízeních. Smyslem ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o evidenci obyvatel je poskytnout subjektu, který má právo k určité nemovitosti, ochranu před přihlášením trvalého pobytu osobou, která k nemovitosti žádné právo nemá. Tím je chráněno vlastnické či jiné užívací právo této osoby proti nadměrnému zatěžování např. zasíláním obsílek, při výkonu exekuce či při výkonu volebního práva. Správnímu úřadu podle krajského soudu nepřísluší hodnotit, zda je nemovitost užívána po právu, neboť nemůže nahrazovat rozhodnutí soudu a upravovat vzájemná práva a povinnosti mezi jednotlivými účastníky. Správní úřad pouze zkoumá, zda návrh podala oprávněná osoba, zda zaniklo užívací právo přihlášené osoby a zda je nemovitost touto osobou užívána. Pokud jsou takové skutečnosti zjištěny, úřad musí podanému návrhu vyhovět.

4. Krajský soud neshledal důvodnou žalobní námitku, podle níž žalobci nezaniklo právo užívat předmětný byt, protože zde má se souhlasem osoby zúčastněné na řízení, která je vlastníkem této nemovitosti, uloženy knihy, oblečení a setkává se zde se svými dětmi. Soud odkázal na § 10 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel, podle nějž je otázka trvalého pobytu evidenčního charakteru a nevyplývají z ní žádná další práva k této nemovitosti. Žalobce měl právo užívat byt na základě souhlasu své matky, jako původní majitelky předmětné nemovitosti. Změnou v osobě vlastníka na jeho sestru, osobu zúčastněnou řízení, však jeho odvozené užívací právo zaniklo, přestože osoba zúčastněná na řízení zřídila ve prospěch jejich rodičů věcné břemeno užívání bytu. Z listinných podkladů krajskému soudu vyplynulo, že žalobce uzavřel nájemní smlouvu na byt v H., M. č. p. 1, a to na dobu od 27. 4. 2004 (dále jen „Nájemní smlouva“). Tímto dnem jeho odvozené užívací právo zaniklo, přičemž měl možnost přihlásit se k trvalému pobytu na adrese pronajatého bytu. Zánik užívacího práva byl podle krajského soudu prokázán výpisem z katastru nemovitostí i Nájemní smlouvou.

5. Z provedených výpovědí krajský soud zjistil, že žalobce nežije ve společné domácnosti se svou matkou a předmětnou nemovitost neužívá. Tím je splněna i druhá podmínka stanovená v § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Slovní spojení „neužívá-li občan tento objekt“ krajský soud vyložil ve smyslu faktické realizace práva na bydlení. Pouhé uskladnění movitých věcí podle něj tento pojem nenaplňuje. Zákon přitom zohledňuje skutečný stav bez ohledu na důvody, pro které občan právo na bydlení nevyužívá.

6. Dále krajský soud neshledal důvodnou námitku, že nebylo v napadeném rozhodnutí uvedeno, proč je k zápisu údaje o trvalém pobytu nutný právní důvod bydlení, a jak žalovaný dospěl k závěru o zániku užívacího práva žalobce. Podle krajského soudu je napadené rozhodnutí *„považováno za správné v případě, že byl učiněn závěr, že právní důvod bydlení žalobci zanikl v době, kdy jeho matka převedla na základě darovací smlouvy nemovitost, ve které se její byt nachází.“* Právo odpovídající věcnému břemeni patří pouze určité osobě. Krajský soud proto uzavřel, že osoba zúčastněná na řízení nemusela prokázat, že její matka nebyla oprávněna poskytnout žalobci užívací titul. To, že má žalobce má v bytě uskladněny některé osobní věci, krajský soud neshledal podstatným.

7. Napadené rozhodnutí je podle krajského soudu přezkoumatelné. Je z něj zřejmé, jakými úvahami se správní orgán řídil a jaké důvody jej vedly k vydání takového rozhodnutí. Žalovaný se také vypořádal se všemi odvolacími námitkami. Nebyl důvod řešit oprávnění žalobce užívat nemovitost, protože v řízení bylo zjištěno, že žádnou její část neužívá.

8. Krajský soud uzavřel, že správní orgány rozhodly na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a byly provedeny řádné důkazy k objasnění, zda žalobce skutečně užívá byt a zda zaniklo jeho užívací právo k této nemovitosti.

III.

9. Žalobce (stěžovatel) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

10. Stěžovatel namítl, že soud i správní orgány nesprávně posoudily splnění zákonných, kumulativně stanovených podmínek pro zrušení údaje o trvalém pobytu. Tyto orgány odůvodnily a určily různě zánik užívacího práva i okamžik takového zániku. Rozpornost závěrů stěžovatel vytkl i posouzení toho, zda užívá předmětný byt. Podle jeho názoru se soud i správní orgány dostatečně nevypořádaly s hodnocením této zákonné podmínky.

11. Podle stěžovatele nelze odhlédnout od konkrétních skutkových okolností. Navrhovatelka v bytě nebydlí. Matka, která tuto nemovitost obývá, s umístěním trvalého pobytu stěžovatele souhlasí a zrušení daného údaje pociťuje i jako újmu vůči své osobě. „*Obecné ochranné důvody*“, které soud uvedl v souvislosti s § 12 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o evidenci obyvatel, nejsou podle stěžovatele případné. Jako dostačující k ochraně oprávněných zájmů navrhovatelky i její matky stěžovatel označil § 10 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel.

12. Krajský soud a správní orgány opakovaně odkazovaly na § 10 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel. Stěžovatel však popřel, že by své užívací právo dovozoval z existence údaje o místu trvalého pobytu. Jeho právo vyplývá z mnohaletého konkludentního souhlasu matky i sestry k uložení osobních věcí. Stěžovatel zdůraznil, že zákon na žádném místě neupravuje nutný rozsah ani způsob „užívání bytu“. Nestanoví ani, zda se tímto pojmem rozumí „bydlení“ či „zdržování se“. V této souvislosti se stěžovatel neztotožnil se závěrem soudu, že v předmětném bytě pouze uskladňuje své věci. Tento argument navíc zhodnotil jako nepřezkoumatelný s tím, že sám o sobě nevylučuje „užívání bytu“.

13. Stěžovatel označil za užívání bytu „*jakýkoliv dovolený způsob nakládání a za jakýmkoliv dovoleným účelem..., při němž je oprávněný (stěžovatel) zejména oprávněn kdykoliv vstupovat do určené části objektu (bytu) a dle vlastního uvážení vykonávat jemu dovolené činnosti v daném místě a čase...*“. V předchozích řízeních podle něj nebylo zpochybněno, že měl bez souhlasu jiné osoby přístup do bytu a právo odnést nebo nahradit kteroukoliv uloženou věc. Závěr o jakémkoliv způsobu „užívání bytu“ stěžovatel podpořil i odkazem na evidenční charakter údaje o místu trvalého pobytu. Poukázal také na skutečnost, že v případě řízení o zápisu daného údaje žadatel nemusí prokazovat, že na uvedené adrese bydlí nebo se zde zdržuje. Stěžovatel se proto domníval, že rozhodnutí

správních orgánů a soudu je založeno na rozdílném, příp. diskriminačním chápání obsahu podmínek pro vznik, trvání a zánik údaje o místu trvalého pobytu.

14. Závěrem stěžovatel dodal, že jeho jediným zájmem je oprávněné zachování údaje o místu trvalého pobytu na adrese bydliště matky. Porušení práva na spravedlivý proces viděl především v kvalitě odůvodnění příslušných rozhodnutí.

IV.

15. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

V.

16. Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

VI.1

17. Nejvyšší správní soud především konstatuje, že správní rozhodnutí o zrušení údaje o místu trvalého pobytu stěžovatele je pravomocné. Se zřetelem k předpokládané správnosti správního aktu, kdy je třeba na každý správní akt nahlížet jako na zákonný a správný, dokud jej příslušný orgán neprohlásí za nezákonný a nezruší jej (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2009, čj. 9 As 96/2008 - 44, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), zdejší soud považoval za místo trvalého pobytu stěžovatele sídlo ohlašovny (§ 10 odst. 4 zákona o evidenci obyvatel). Tento údaj vyplynul i z výpisu z Centrální evidence obyvatel. Soud jej proto při identifikaci stěžovatele v záhlaví rozsudku označil za adresu trvalého pobytu stěžovatele.

VI.2

18. Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

19. Kasační stížnost není důvodná.

20. Nejvyšší správní soud přisvědčil krajskému soudu, že v posuzované věci byly splněny zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí o zrušení údaje o místu trvalého pobytu stěžovatele. V řízení před správními orgány byl totiž prokázán zánik jeho užívacího práva k předmětnému bytu i skutečnost, že stěžovatel tento byt neužívá.

21. Stěžovatel důvodně namítl, že správní orgány a soud neodůvodnily zánik užívacího práva zcela shodně. Závěr krajského soudu je přitom třeba do určité míry korigovat. Svědčí-li totiž někomu užívací právo k určité nemovitosti, pak toto právo nezaniká jen na základě skutečnosti, že dané osobě následně vznikne užívací právo k jiné nemovitosti. Ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel mají občané právo volby místa trvalého pobytu (uvedené právo implicitně vyplývá např. z nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 4/02, http://nalus.usoud.cz). Krajský soud proto pochybil, pokud závěr o zániku užívacího práva stěžovatele odůvodnil mj. odkazem na uzavření Nájemní smlouvy. Uvedené pochybení krajského soudu však nemohlo ovlivnit zákonnost jeho rozhodnutí. Krajský soud totiž vyšel v závěru o zániku užívacího práva také z úvahy o změně vlastníka předmětného bytu (viz následující bod tohoto rozsudku).

22. Krajský soud a správní orgány správně uzavřely, že zánik užívacího práva je třeba v daném případě dovodit z toho, že matka stěžovatele darovala v roce 2003 předmětný byt osobě zúčastněné na řízení a v současné době zde bydlí jen na základě věcného břemene užívaní. Osoba, v jejíž prospěch bylo věcné břemeno zřízeno, je oprávněna umožnit bydlení i svému manželovi, dětem, příp. i jiným osobám blízkým, kterým pak tímto vzniká odvozený právní důvod užívání bytu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. 22 Cdo 555/2004, www.nsoud.cz, a tam citovanou judikaturu). V nyní posuzované věci se však o takový případ nejednalo. V průběhu svědeckého výslechu ze dne 26. 11. 2010 totiž matka stěžovatele mimo jiné uvedla, že mu umožnila pouze úschovu některých osobních věcí, že se zde stěžovatel dlouhodobě nezdržuje, a že i s ohledem na velikost bytu je vyloučeno, aby zde pobývala další osoba. Z tohoto vyjádření nelze než dovodit, že osoba oprávněná z věcného břemene stěžovateli bydlení v daném bytě neumožnila, a proto mu v současné době nesvědčí ani odvozené užívací právo k tomuto bytu. Zánik užívacího práva byl prokázán výpisem z katastru nemovitostí ve spojení se svědeckým výslechem osoby oprávněné z věcného břemene. Nejvyšší správní soud pak uzavřel, že dílčí nesprávnost v posouzení právní otázky vzniku odvozeného užívacího titulu k bytu nezpůsobila nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí ani rozsudku krajského soudu.

23. Druhou podmínkou pro vydání rozhodnutí o zrušení údaje o místu trvalého pobytu je podle zákona o evidenci obyvatel skutečnost, že občan předmětný byt neužívá. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 10. 2008, čj. 3 As 38/2008 - 82, vyslovil, že pojem „neužívá-li“ je třeba vyložit ve smyslu faktické realizace práva na bydlení. Pokud tedy občan v bytě bez vážných důvodů dlouhodobě nebydlí, pak tento byt neužívá. V posuzované věci je třeba přisvědčit krajskému soudu, že pouhé uskladnění věcí nelze považovat za užívání bytu ve smyslu § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Stěžovatel se mýlil, pokud vyložil tuto podmínku zcela volně jako jakékoliv nakládání s bytem za jakýmkoliv účelem. Nejvyšší správní soud přitakal krajskému soudu, že ve věci byla naplněna i druhá zákonná podmínka pro zrušení předmětného údaje, neboť ve správním řízení bylo prokázáno, že stěžovatel daný byt skutečně neužívá. Pro úplnost Nejvyšší správní soud podotýká, že odpovídající argumentaci krajského soudu shledal zcela logickou a v tomto ohledu i přezkoumatelnou. Rovněž také posoudil jako dostatečné i hodnocení této zákonné podmínky ze strany správních orgánů. Pokud stěžovatel namítl, že „neužívání“ bytu bylo v průběhu předchozích řízeních odůvodněno odlišně, neboť podle krajského soudu stěžovatel „*v předmětném bytě má uloženy pouze knihy a šatstvo*“ a „*stěžovatel se v předmětném bytě nezdržuje, nebydlí v něm*“ a žalovaný vyslovil, že „*je pouze na vůli vlastníka objektu, že mu tuto úschovu umožňuje*“, Nejvyšší správní soud v uvedených argumentech podstatný rozpor neshledal.

24. Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani stížní námitce, že mělo být přihlédnuto ke konkrétním okolnostem případu. Pokud oprávněný navrhovatel v řízení prokáže, že daná osoba objekt neužívá, a že její užívací právo k tomuto objektu zaniklo, správní orgán musí návrhu vyhovět (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2009, čj. 6 As 15/2009 - 110, www.nssoud.cz). Tak tomu bylo i v posuzované věci. Stěžovatelem uváděné okolnosti jako např. souhlas matky s vyznačením trvalého pobytu jsou proto nepodstatné. Zdejší soud se pak nezabýval tvrzeným diskriminačním přístupem k

podmínkám pro zápis údaje o místu trvalého pobytu a pro zrušení takového údaje. Tato tvrzení stěžovatele nevyhověla požadavkům na formulaci stížních námitek ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., námitka navíc nemá předobraz v rámci žalobních bodů a konečně by její vyřešení stejně nemohlo ovlivnit závěr o splnění obou podmínek pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu.

25. Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným ani nezákonným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

26. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 *a contrario* za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.), soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu podle obsahu spisu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. srpna 2011

JUDr. Jan Passer
předseda senátu